

Total No. of Printed Pages—4

2 SEM FYUGP MINPHI2

2025

(May/June)

PHILOSOPHY

(Minor)

Paper : MINPHI2

(**Basics of Indian Philosophy**)

Full Marks : 60 (80 for 2023 Batch)

Time : 2 hours (3 hours for 2023 Batch)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×6=6

Choose the correct answer :

- (a) ভাৰতীয় দৰ্শনত আঠটা / নটা সম্প্ৰদায় আছে।
There are eight / nine systems in Indian
Philosophy.
- (b) ভাৰতীয় দৰ্শনত 'নাস্তিক' শব্দটোৱে ঈশ্বৰ / বেদক
অবিশ্বাস কৰা বুজায়।
The word 'Nāstika' in Indian Philosophy
means non-belief in God / Vedas.
- (c) চাৰ্বাক দৰ্শনে জগতৰ মৌলিক উপাদান হিচাপে
আকাশক / পানীক অগ্রাহ্য কৰিছে।
Cārvāka philosophy rejected Ākāsha /
water as the fundamental element of the
world.

- (d) 'निगमन' न्यायानुमानन एतौ अरयव ह्य / नह्य।
'Nigamana' is / is not a constituent of
Nyāya inference.
- (e) वैशेषिक / मीमांसक कर्मक जगतत एक पदार्थ हिचापे
गण्य करे।
Vaiśeṣika / Mīmāṃsā considers 'Karma' as
a category of the world.
- (f) पतञ्जलिये चर्बिता / पांचटा यमर उल्लेख करिछे।
Patanjali mentions four / five Yamas.
2. च्मु टौका लिखा (यि कोनो त्रिनिटा) : 4×3=12
Write short notes on (any three) :
- (a) भारतीय दर्शनत वैदिक सम्प्रदाय
Vedic system in Indian Philosophy
- (b) बौद्ध दर्शनत द्वितीय आर्य-सत्य
Second Noble-truth in Buddhism
- (c) लौकिक आक अलौकिक प्रत्यक्ष
Laukika and Alaukika Pratyakṣa
- (d) सांख्य दर्शनत प्रकृति
Prakṛti in Sāṃkhya philosophy
- (e) ज्ञानत उतस हिचापे अर्थापत्ति
Arthāpatti as a source of knowledge

3. भारतीय दर्शन बुलिले कि बुजा? भारतीय दर्शनत मूल
बैशिष्ट्यबोब आलोचना करा। 3+9=12
What do you mean by Indian Philosophy?
Discuss the main characteristics of Indian
Philosophy.
अथवा / Or
भारतीय दर्शन निवाशावादीने? आलोचना करा आक तोमाब
उत्तरब समर्थनत युक्ति आगवटोरा। 8+4=12
Is Indian Philosophy pessimistic? Discuss and
support your answer with arguments.
4. जडवादत संज्ञा दिया। चर्वाकसकलत जडवाद
समालोचनात्प्रकभावे आलोचना करा। 2+8=10
Define materialism. Critically discuss Cārvākas
materialism.
अथवा / Or
जैन दर्शनत अनेकान्तवादत ँपबत एति च्मु विवरण दिया। 10
Give a brief estimate on Anekāntavāda of
Jainism.
5. योग बुलिले कि बुजा? भारतीय दर्शनत अष्टांग योगत ँकत्र
आलोचना करा। 2+8=10
What do you mean by Yoga? Discuss the
importance of Aṣṭāṅga Yoga in Indian
Philosophy.
अथवा / Or
न्याय दर्शनत अनुमानत विभिन्न प्रकारसमूह व्याख्या करा। 10
Explain various kinds of Anumāna in Nyāya
philosophy.

6. পদার্থ মানে কি? বৈশেষিক দর্শনৰ পদার্থ হিচাপে 'সামান্য'ৰ এটি বিৱৰণ দিয়া। 2+8=10

What do you mean by category? Give an account of 'Sāmānya' as a category in Vaiśeṣika philosophy.

অথবা / Or

- বামানুজৰ মত অনুসৰি ব্ৰহ্মৰ প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা। 10
Explain the nature of Brahman after Rāmānuja.

২০২৩ বৰ্ষৰ শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে ২০ মূল্যাঙ্কৰ অতিৰিক্ত প্ৰশ্ন

Additional questions, 20 marks for 2023 Batch

যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ কৰা :

Answer any two questions :

7. সাংখ্য দর্শনত পুৰুষ মানে কি? সাংখ্য দর্শনৰ বহুপুৰুষবাদ সম্বন্ধে এক চমু বিৱৰণ দিয়া। 2+8=10

What is Puruṣa in Sāṃkhya? Give a brief estimate on plurality of Selves in Sāṃkhya.

8. অভাৱৰ সংজ্ঞা দিয়া। বৈশেষিক দর্শনৰ পদার্থ হিচাপে অভাৱৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ আলোচনা কৰা। 2+8=10

Define Abhāva. Discuss various kinds of Abhāva as a category in Vaiśeṣika philosophy.

9. মীমাংসা দর্শনত জ্ঞানৰ এক স্বতন্ত্ৰ উৎস ৰূপে অনুপলব্ধিৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা। 10

Explain Anupalabdhi as an independent source of knowledge in Mīmāṃsā.

★ ★ ★